

Forsøg med tidlige, brokimmune sorter af spisekartofler, 1950-1953.

Ved Johannes Jensen.

504. beretning fra Statens Forsøgsvirksomhed i Plantekultur.

De her omhandlede forsøg med tidlige, brokimmune spisekartofler er udført på statens forsøgsstationer ved Virum, Spangsbjerg og Hornum og har haft til formål at undersøge dyrkningsværdien af nyere tidlige brokimmune sorter. Beretningen er udarbejdet af assistent *Johannes Jensen*, Spangsbjerg.

Forstanderne ved Statens Forsøgsvirksomhed i Plantekultur.

Forsøgene har haft til formål at undersøge dyrkningsværdien af nyere tidlige og brokimmune sorter af spisekartofler. Som måleprøve er anvendt sorten Primula, der ved de sidst afsluttede sortsforsøg (445. beretning) viste sig at være de tidligere mest benyttede sorter, som Webbs tidlige og Goldperle, overlegen i ydeevne. I modsætning til disse sorter, er Primula brokimmun. Den er gulkødet og fast, og da efterspørgslen efter de gulkødede sorter som regel er størst, har dette sammen med de andre gode egenskaber bevirket, at den i de senere år har vundet nogen udbredelse.

Forsøgenes anlæg.

Forsøgene er udført ved Virum, Spangsbjerg og Hornum i årene 1950—1953. Følgende 6 sorter har deltaget i forsøgene: Primula, Arran Pilot, Ulster Chieftain, Ulster Premier, Ulster Commerce og Saskia.

For at få så sundt og ensartet et læggemateriale som muligt, blev sorterne opformeret på forsøgsstationen ved Tylstrup, der på grund af sin beliggenhed har bedre mulighed for fremavl end

de sydligere og mere lunt beliggende stationer. Sorterne er under opformeringen rensset for syge blokke og eventuelle iblandinger af fremmede sorter og opbevaret under ensartede forhold. Fra Tylstrup er der hvert forår i tiden 1.-15. marts fordelt læggemateriale til forsøgsstederne efter forudgående sortering til ensartet størrelse. Efter modtagelsen er de lagt i spirekasser og hensat til forspiring. Samtidig med nedlægning i spirekasser, er der på forsøgsstationerne foretaget bestemmelse af vægten af 100 knolde til brug ved beregning af læggematerialets vægt.

Alt eftersom jord og temperatur har været passende, er lægningen foretaget fra slutningen af marts til midten af april måned. En undtagelse herfra er dog 1951, hvor kartoflerne først blev lagt sidst i april. Lægningen er foretaget efter håndplov i ca. 8 cm dybde, og ca. 2 uger efter lægningen er der af hensyn til renholdelsen yderligere hyppet et lille lag jord ind over rækkerne.

Forsøgene er som regel anlagt med 6 fællesparceller á 15,6 m² foruden værnerækker. Afstanden mellem rækkerne og knoldene i rækken har været henholdsvis 65 og 33 cm. Da læforholdene, især på Spangsbjerg, har en betydelig indflydelse på de tidlige kartoflers udvikling, særlig i den første tid af vækstperioden, er der ved fordelingen af fællesparcellerne taget hensyn hertil, således at alle sorter er lagt med samme gennemsnitsafstand fra vestlæet.

Optegnelser i marken.

Der er gjort optegnelser over fremspiringsdato hos de forskellige sorter, og senere i vækstperioden er der gjort optegnelser over vækstkraft, plantebestand og sygdomsangreb, særlig med henblik på, at plantebestanden skulle være så jævn og ensartet som mulig. Tillige er der foretaget en beskrivelse af planterne og af vækstkarakteren hos de forskellige sorter; der er her skelnet mellem opret, fremliggende og udbredt vækst.

Ved beskrivelse af planterne er der lagt særlig vægt på bladenes form, størrelse og farve, samt stænglernes form, om de er mere eller mindre kantede og med mere eller mindre stærkt udviklede vinger. Også farven kan variere en del, fra ren grøn til brun eller brunplettet. Endelig er der foretaget beskrivelse af

blomsterstande og blomster, deres mængde, størrelse og farve. Blomsterne er det mest karakteristiske og kan i mange tilfælde være en god støtte ved sortsbeskrivelsen. Flere af de her omhandlede sorter har kun ganske få blomsterstande og meget hurtigt affaldende blomster. Langt de fleste kartoffelsorter har sterilt blomsterstøv og sætter som følge deraf ingen frugt. Af de her prøvede sorter er det kun Primula og Ulster Premier, der ansætter frugter.

Optagningen.

Da det for de tidlige kartoffelsorters vedkommende har større interesse at kende de enkelte sorters ydeevne på et tidligt tidspunkt af vækstperioden end ved modenhed, er optagningen foretaget ad tre gange. Første optagning fandt sted, når det skønnedes, at der for de fleste sorters vedkommende var udviklet så mange anvendelige knolde, at det ville være lønnende at grave dem op til salg. Det vil her sige fra sidste uge af juni til første uge af juli. Den næste optagning blev foretaget fra 14 dage til 3 uger senere, medens den sidste først fandt sted ved fuld modenhed.

Ved hver optagning blev knoldene sorteret i sunde og syge. De sunde blev sorteret i tre størrelser, over 5 cm, 3—5 cm og små under 3 cm. I hver sortering blev endvidere bestemt vægt og antal af knolde, og ved første og anden optagning blev der givet karakter for knoldenes tilbøjelighed til flosning.

Forsøgene ved de enkelte stationer.

Forsøgene er udført i fire år ved Virum, Spangsbjerg og Hornum. For Spangsbjergs og Hornums vedkommende er forsøgene i 1950 ikke medregnet, da de var delvis mislykkede på grund af uensartet læggemateriale.

Det samme gælder Hornum i 1951—1952, hvor uheldige vejrforhold såsom sen nattefrost og tørkeperioder gav stærkt afvigende resultat, især ved første optagning.

Forsøgene er udført på en middelsvær lermuldet jord og under ret milde klimatiske forhold ved Virum, og på sandmuldet jord ved Spangsbjerg og Hornum.

Ved alle forsøgsstationerne er der udelukkende anvendt

kunstgødning til forsøgene. Gødningsmængderne har varieret en del, alt efter jordens gødningskraft og forfrugt.

Der er årligt pr. ha ved Virum benyttet 300—400 kg svovlsur ammoniak, 400 kg 40 % kaligødning og 200 kg superfosfat. Ved Hornum 400 kg svovlsur ammoniak, 200 kg kalksalpeter, 300 kg svovlsur kali og 300 kg superfosfat. Gødningsmængderne benyttet ved Spangsbjerg har gennemgående været lidt større, nemlig 500—600 kg svovlsur ammoniak, kalksalpeter eller kalkammonsalpeter, i 1953 dog 1100 kg svovlsur ammoniak og kalksalpeter, 400—500 kg 40 % kaligødning og med undtagelse af 1951 400—500 kg superfosfat. Kaligødning og superfosfat er udbragt tidlig i foråret, medens kvælstoffet dels er givet ved lægningen og ad flere gange i løbet af vækstperioden.

Som forfrugt har der ved Virum i 1950 været benyttet chrysanthemum og i 1951 og 1953 henholdsvis blomster- og kepaløg plus grøngødning, bestående af byg. I 1952 var forfrugten jordbær. Ved Hornum var forfrugten markærter og ved Spangsbjerg i 1951 ærter og i 1952 og 1953 henholdsvis hvede og blomkål.

Ved Virum er der ikke i forsøgsårene indtruffet særlig ugunstige vejrforhold i vækstsæsonen, som f. eks. nattefrost eller tørkeperioder. Dette er heller ikke tilfældet ved Spangsbjerg bortset fra 1953, hvor der, både for Hornum og Spangsbjergs vedkommende, indtraf ret stærk nattefrost i begyndelsen af maj måned. De tidligste sorter var på dette tidspunkt ret vidt fremme og blev svedet af frosten. Dette har muligvis medvirket til at forrykke udbytletallene en del ved første optagning, og har særlig betydet noget for sorten Arran Pilot, der har en meget tidligt udviklet top.

I tabellerne 1, 2 og 3 er givet en oversigt over udbyttets størrelse i de enkelte år ved de tre forsøgsstationer. I udbytletallene er vægten af læggekartoflerne ikke fradraget. Tabellerne er delt i tre afsnit, svarende til de tre forskellige optagnings-tider; de første talkolonner fra venstre angiver udbyttets størrelse ialt i de enkelte år. I de følgende kolonner er opgivet gennemsnit af udbytte ialt og af brugbare knolde over 3 cm samt forholdstal for udbytte ialt og for brugbare knolde over 3 cm. Primula, der er benyttet som måleprøve, er sat lig 100 og opført øverst på tabellen, derefter følger de øvrige 5 sorter i rækkefølge

Tabel 1. Udbytte ved Virum 1950-53.

	Knolde, hkg pr. ha						Forholdstal	
	knolde ialt				gns.	knolde over 3 cm gns.	ialt	knolde over 3 cm gns.
	1950	1951	1952	1953				
1. optagning	$\frac{21}{6}$	$\frac{25}{6}$	$\frac{2}{7}$	$\frac{24}{6}$				
Primula	148	135	99	125	127	115	100	100
Arran Pilot	181	158	141	121	150	140	118	122
Ulster Chieftain	159	150	133	146	147	139	116	121
Ulster Commerce	164	141	107	128	135	126	106	110
Saskia	171	126	85	145	132	122	104	106
Ulster Premier	152	134	100	117	126	117	99	102
2. optagning	$\frac{21}{7}$	$\frac{20}{7}$	$\frac{21}{7}$	$\frac{9}{7}$				
Primula	346	425	164	205	285	270	100	100
Arran Pilot	374	490	212	225	325	309	114	114
Ulster Chieftain	299	427	150	221	274	263	96	97
Ulster Commerce	340	422	230	238	308	295	108	109
Saskia	294	432	195	219	285	273	100	101
Ulster Premier	352	420	186	196	289	276	101	102
3. optagning	$\frac{14}{8}$	$\frac{4}{9}$	$\frac{2}{9}$	$\frac{20}{8}$				
Primula	357	434	328	328	362	344	100	100
Arran Pilot	491	487	433	372	446	429	123	125
Ulster Chieftain	388	411	235	333	342	331	94	96
Ulster Commerce	402	412	339	306	365	350	101	102
Saskia	400	432	343	303	370	356	102	103
Ulster Premier	397	385	260	277	330	319	91	93

efter udbytte af brugelige knolde i gennemsnit af alle forsøg ved første optagning. Ved Virum ligger Arran Pilot som nr. 1 med det største udbytte både ialt og af brugelige knolde over 3 cm. Derefter følger Ulster Chieftain med nogenlunde det samme udbytte. Nr. 3 og 4 er Ulster Commerce og Saskia, medens Ulster Premier har givet det mindste udbytte.

Noget anderledes stiller forholdene sig ved Spangsbjerg. Her er der en meget lille forskel i udbyttet mellem de forskellige sorter ved første optagning. Ser man på de enkelte år, er det kun i 1952, at Arran Pilot og Ulster Chieftain ligger over måleprøven i udbytte ved første optagning. Grunden til, at de to sorter

Tabel 2. Udbytte ved Spangsbjerg 1951-53.

	Knolde, hkg pr. ha					Forholdstal	
	knolde ialt			gns.	knolde over 3 cm gns.	ialt	knolde over 3 cm gns.
	1951	1952	1953				
1. optagning	$\frac{2}{7}$	$\frac{7}{7}$	$\frac{26}{6}$				
Primula	113	162	158	144	104	100	100
Arran Pilot	97	196	126	140	103	97	99
Ulster Chieftain	93	194	145	144	118	100	113
Ulster Commerce	80	161	166	136	105	94	101
Saskia	74	162	170	135	110	94	106
Ulster Premier	70	168	174	137	102	95	98
2. optagning	$\frac{16}{7}$	$\frac{23}{7}$	$\frac{16}{7}$				
Primula	197	296	385	293	267	100	100
Arran Pilot	212	348	382	314	288	107	108
Ulster Chieftain	213	292	275	260	242	89	91
Ulster Commerce	183	314	370	289	263	99	99
Saskia	194	302	371	289	273	99	102
Ulster Premier	167	296	335	266	236	91	88
3. optagning	$\frac{21}{8}$	$\frac{22}{8}$	$\frac{20}{8}$				
Primula	283	454	391	376	356	100	100
Arran Pilot	303	533	515	450	431	120	121
Ulster Chieftain	286	375	327	329	316	88	89
Ulster Commerce	267	401	351	340	321	90	90
Saskia	295	431	362	363	347	97	97
Ulster Premier	219	382	327	309	287	82	81

i 1951 og 1953 ligger lavere end Primula, kan måske skyldes, at de i disse to år ikke har nået den rette udvikling ved første optagning. Foråret 1951 var temmelig koldt og sildigt. Middelttemperaturen for forårs månederne var $0,7^{\circ}\text{C}$ under normalen, og som følge deraf blev kartoflerne først lagt den 27. april og har derfor ikke nået den samme udvikling som i det følgende år. Først ved anden og tredje optagning ligger Arran Pilot over Primula i udbytte.

I foråret 1953 indtraf der, som tidligere nævnt, nattefrost i begyndelsen af maj måned, den 8. maj havde $\div 2,1^{\circ}\text{C}$. Arran Pilot har en påfaldende tidligt udviklet top, og på dette tidspunkt var de tidligste sorter vidt fremspiret og blev derfor svedet for-

Tabel 3. Udbytte ved Hornum 1953.

	Knolde, hkg pr. ha		Forholdstal	
	ialt 1953	knolde over 3 cm gns.	ialt	knolde over 3 cm gns.
1. optagning.....	$\frac{25}{6}$			
Primula.....	104	79	100	100
Arran Pilot.....	86	73	83	92
Ulster Chieftain.....	88	74	85	94
Ulster Commerce.....	122	99	117	125
Saskia.....	104	93	100	118
Ulster Premier.....	106	87	102	110
2. optagning.....	$\frac{20}{7}$			
Primula.....	314	294	100	100
Arran Pilot.....	312	293	99	100
Ulster Chieftain.....	290	271	92	92
Ulster Commerce.....	326	294	104	100
Saskia.....	308	293	98	100
Ulster Premier.....	311	282	99	96
3. optagning.....	$\frac{18}{8}$			
Primula.....	340	325	100	100
Arran Pilot.....	333	316	98	97
Ulster Chieftain.....	296	289	87	89
Ulster Commerce.....	366	349	108	107
Saskia.....	316	305	93	94
Ulster Premier.....	294	267	86	82

holdsvis mere af frosten end de lidt senere sorter. Det viser sig da også her, at ved anden og sidste optagning er Arran Pilot henholdsvis på højde med og over Primula i udbytte.

For Hornums vedkommende, hvorfra kun forsøget i 1953 er medregnet, gælder det samme som for Spangsbjerg, at der dette år indtraf nattefrost i begyndelsen af maj måned. Her var det også Arran Pilot, der blev stærkest beskadiget. Den har givet mindre end måleprøven ved alle tre optagninger, derimod har Ulster Commerce givet det største udbytte, og særlig ved første optagning har den givet noget mere end måleprøven.

I tabel 4 er foretaget et sammendrag af resultaterne fra alle 8 forsøg. Ved første optagning ligger Arran Pilot og Ulster Chieftain som nr. 1 og 2 med de højeste udbytter, sidstnævnte tillige med det største udbytte af brugelige knolde over 3 cm.

Tabel 4. Oversigt over udbytte af kartoffelsorter.
Gennemsnit af alle forsøg.

	Anvendt hkg læggeknolde/gns.	Udbytte, hkg pr. ha					Knoldstørrelse g	Forholdstal for knolde	
		Virum, 4 forsøg	Spangsbjerg, 3 forsøg	Hornum, 1 forsøg	alle forsøg	knolde, over 3 cm		ialt	over 3 cm
1. optagning sidste uge i juni og første uge i juli.									
Primula.....	28.4	127	144	104	131	106	24	100	100
Arran Pilot.....	28.6	150	140	86	138	118	26	105	111
Ulster Chieftain.....	23.6	147	144	88	139	123	27	106	116
Ulster Commerce.....	26.1	135	136	122	134	115	24	102	108
Saskia.....	26.5	132	135	104	130	114	25	99	108
Ulster Premier.....	24.2	126	137	106	128	108	24	98	102
2. optagning ca. 14 dage til 3 uger senere.									
Primula.....		285	293	314	292	272	48	100	100
Arran Pilot.....		325	314	312	319	299	52	109	110
Ulster Chieftain.....		274	260	290	271	256	51	93	94
Ulster Commerce.....		308	289	326	303	283	47	104	104
Saskia.....		285	289	308	289	275	55	99	101
Ulster Premier.....		289	266	311	283	262	46	97	96
3. optagning ved modenhed.									
Primula.....		362	376	340	364	346	63	100	100
Arran Pilot.....		446	450	333	433	416	75	119	120
Ulster Chieftain.....		342	329	296	331	320	71	91	92
Ulster Commerce.....		365	340	366	356	339	63	98	98
Saskia.....		370	363	316	360	346	70	99	100
Ulster Premier.....		330	309	294	318	301	66	87	87

Derefter følger Ulster Commerce og Saskia, medens den lavest ydende af alle sorterne ved første optagning var Ulster Premier.

Ved anden optagning 14 dage til 3 uger senere har tilvæksten været meget betydelig. For nogle af sorterens vedkommende næsten en fordobling af udbyttet. Her ligger Arran Pilot også som nr. 1 med det højeste udbytte af ialt og af brugbare knolde over 3 cm, hvorimod Ulster Chieftain har det laveste udbytte.

Af udbyttetallene ved sidste optagning fremgår det, at Arran Pilot har været den højest ydende af alle sorterne med et betydeligt højere udbytte end måleprøven. Den bliver, som det vil ses af kolonnen knoldstørrelse i gram, ret storknoldet. Det vil

senere i beretningen under omtalen af kvaliteten fremgå, at den ikke kan stå mål med Primula i så henseende. Saskia har ved alle tre optagninger givet det samme udbytte som Primula og ligner denne i kvalitet og udseende. De største afgrøder er avlet på Spangsbjerg, hvor Arran Pilot i enkelte år har givet 500 hkg pr. ha.

I tabel 5 er der givet en oversigt over knoldstørrelsen. Knoldene er sorteret i tre størrelser, over 5 cm, mellem 3—5 cm og små under 3 cm. På tabellens højre side er tallene omregnet til procenttal; hvad disse angår, er der ikke stor forskel mellem de prøvede sorter. Arran Pilot og Ulster Chieftain har dog ved alle tre optagninger givet det største udbytte af store knolde over 5 cm.

Tabel 5. Udbyttets fordeling i forskellige knoldstørrelser.
Gennemsnit af alle forsøg.

	Knolde, hkg pr. ha				Vægt af knolde i pct.		
	ialt	over 5 cm	3-5 cm	under 3 cm	over 5 cm	3-5 cm	under 3 cm
1. optagning							
Primula.....	131	14	93	24	11	71	18
Arran Pilot.....	138	23	95	20	17	69	14
Ulster Chieftain.....	139	24	100	15	17	72	11
Ulster Commerce.....	134	14	101	19	11	75	14
Saskia.....	130	17	97	16	13	75	12
Ulster Premier.....	128	21	87	20	16	68	16
2. optagning							
Primula.....	292	81	191	20	28	65	7
Arran Pilot.....	319	111	187	21	35	59	6
Ulster Chieftain.....	271	94	162	15	35	60	5
Ulster Commerce.....	303	76	207	20	25	68	7
Saskia.....	289	101	174	14	35	60	5
Ulster Premier.....	283	83	179	21	29	63	8
3. optagning							
Primula.....	364	142	203	19	39	56	5
Arran Pilot.....	433	221	194	18	51	45	4
Ulster Chieftain.....	331	163	157	11	49	48	3
Ulster Commerce.....	356	143	196	17	40	55	5
Saskia.....	360	167	179	14	46	50	4
Ulster Premier.....	318	135	166	17	43	52	5

Kogeprøve og bedømmelse af smag og konsistens.

Foruden vægtudbytte er der flere andre ting, der spiller en rolle ved bedømmelse af en sorts dyrkningsværdi. Kvaliteten er af stor betydning tillige med knoldenes udseende, form og farve. Samtidig med at forsøgene er gennemført i marken, er der derfor foretaget kogeprøver med bedømmelse af kartoflernes smag, farve og fasthed samt beskrivelse af knoldenes ydre.

Det vanskeligste at bedømme er smagen. Kravene, der stilles i denne retning, er meget forskellige. De fleste foretrækker gule og fastkødede sorter, og betragter derfor hvide og melede kartofler som mindre velsmagende og af ringere kvalitet. Derimod lader farve og fasthed sig lettere bestemme.

Tabel 6. Sammendrag af optegnelser ved kogeprøver. Virum og Spangsbjerg.

	Kødets farve	Fasthed 10 = meget fast	Smag	Efter 1 døgns henstand
Primula.....	gul-lysegul	8	velsmagende, kraftig, lidt tør	ingen mørkfarvning
Arran Pilot.....	hvid	6	middelgod, lidt melet	temmelig stærk mørkfarvning
Ulster Chieftain.....	hvid	5	middelgod, noget melet	nogen mørkfarvning
Ulster Commerce....	hvid	5	middelgod, noget melet	temmelig stærk mørkfarvning
Saskia.....	gul-lysegul	7	velsmagende, lidt tør	ingen eller ganske svag mørkfarvning
Ulster Premier.....	hvid	6	velsmagende, lidt melet	svag mørkfarvning

I tabel 6 er der givet et sammendrag af optegnelserne ved kogeprøverne, hvoraf der er foretaget flere. Efter bedømmelse henstod kartoflerne et døgn, hvorefter tendensen til mørkfarvning blev bedømt.

Primula og Saskia er de to sorter, der har klaret sig bedst ved kogeprøverne. De er begge gulkødede og faste; smagen er

god, og det var de to sorter, der var mindst misfarvet efter et døgnns henstand. Alle de øvrige sorter er hvidkodede med tendens til melethed ved kogning. Arran Pilot er ikke helt så velsmagende som Primula, og bliver efter henstand i et døgn temmelig mørkfarvet. Det samme gælder Ulster Commerce. Iøvrigt ligner de tre Ulster-sorter, hvad smag angår, hinanden en del.

Drivning i kold bæk.

Ved Virum og Spangsbjerg er der i 1953 foretaget forsøg med drivning i kold bæk af sorterne: Primula, Arran Pilot, Webbs tidlige, Goldperle, Sydens Dronning og Bintje.

Forsøgene er anlagt med 4 fællesparceller (vinduer) af hver sort, med 28 blokke i hvert vindue, lagt med 20×30 cm afstand.

Udplantningen fandt sted ved Virum den 17. og ved Spangsbjerg den 13. marts. Knoldene var på dette tidspunkt godt forspirede. Opgravningen blev foretaget ved Virum fra 12.—23. og ved Spangsbjerg fra 15.—25. juni.

Der er kun regnet med een optagning, idet senere optagning i bæk er uden interesse, da det kun er de allertidligste og tillige ret storknoldede sorter, der er anvendelige til drivning.

En oversigt over resultaterne er givet i tabel 7. Kolonnerne angiver udbytte ialt, forholdstal for udbytte, knoldstørrelse i gram og antal små og uudviklede knolde.

Det øverste afsnit af tabellen angiver udbyttet ved Virum, dernæst Spangsbjerg, og i det sidste afsnit et gennemsnit af begge forsøg.

Ved Virum ligger Primula med det største udbytte og de største knolde, dernæst kommer Arran Pilot. Ved Spangsbjerg har Arran Pilot givet det højeste udbytte, men Primula er også her den sort, der har givet de største knolde. Fra Virum oplyses, at Arran Pilots tidligt udviklede top led en del skade ved pludselig nattefrost, og det forklarer måske det fra Spangsbjerg afvigende resultat. Ser man på gennemsnittet af de to forsøg, er det tydeligt, at Primula og Arran Pilot er de øvrige sorter overlegne i udbytte. Trods det, at der kun er tale om et enkelt forsøgsår, er der næppe tvivl om, at de to sorter med fordel kan anvendes til drivning.

Tabel 7. Drivning i kold bæk.

	Brugelige knolde pr. vindue å 2 m ²			Små og udvikl. antal
	ialt kg	forholds- tal udbytte	knold- stør. g	
Virum 1953, optagning $12/6-23/6$				
Primula.....	7.3	100	27	113
Arran Pilot.....	6.4	88	24	131
Webbs tidlige.....	5.1	70	25	106
Goldperle.....	6.0	82	25	149
Sydens Dronning.....	5.8	79	24	138
Bintje.....	6.1	84	24	134
Spangsbjerg 1953, optagning $15/6-26/6$				
Primula.....	7.5	100	34	61
Arran Pilot.....	8.1	108	31	58
Webbs tidlige.....	6.6	88	32	51
Goldperle.....	6.3	84	33	44
Sydens Dronning.....	6.4	85	29	60
Bintje.....	6.7	89	27	48
Begge forsøg, gennemsnit.				
Primula.....	7.4	100	31	87
Arran Pilot.....	7.3	99	28	95
Webbs tidlige.....	5.9	79	29	79
Goldperle.....	6.2	83	29	97
Sydens Dronning.....	6.1	82	27	99
Bintje.....	6.4	87	26	91

Beskrivelse af de prøvede sorter.

Primula: Tiltrukket af Ragis, Tyskland, og udsendt i 1939. Afstamning: Juli×Ragis nummersort.

Væksten middelhøj, lidt udbredt. Stænglerne med svage, lige vinger. Bladene ret store, ovale til langovale og af klar lidt lysegrøn farve. Blomsterstandene små og fåtallige, med hvide til let gullige blomster. Bægerbladene lange og mørkegrønne med brunt ved basis.

Knoldene middelstore, ovale til langovale, noget tilspidsede (pæreformede) og næsten glatte. Huden hvid til hvidgul, flosser meget lidt ved tidlig optagning. Kødet gult. Knoldene koger meget lidt ud og har ved smagsprøverne klaret sig bedst af alle de prøvede sorter. Ikke tilbøjelig til mørkfarvning.

Den er meget modtagelig for kartoffelskimmel på toppen, men kun middelmådig på knoldene.

På grund af tidlighed, god kvalitet og brokimmunitet har Primula vundet en vis udbredelse i de senere år.

Arran Pilot: Tiltrukket af Mackelvie, Skotland, udsendt i 1930. Opgives at nedstamme fra en krydsning mellem May Queen og Pepo.

Væksten er ret høj, kraftig, opret, nærmest tæt. Toppen påfaldende tidligt udviklet. Stænglerne er rengrønne med enkelte brune pletter og med smalle lige vinger. Bladene er middelstore, friskt mørkegrønne. Endebladet stort og ofte lidt hjerteformet, sidebladene ovale. Blomsterstandene er middelstore, ret langstilkede og blomsterne er violette med hvide spidser.

Knoldene middelstore til store, næsten glatte og flosser meget lidt ved tidlig optagning. Huden hvid til lysegul. Kødet rent hvidt. Det er en meget yderig sort, der i forsøgene har givet det største udbytte ved alle tre optagningstider. Den er i udvokset tilstand ret grov og har ved smagsprøverne fået betegnelsen middeligod. Den er lidt melet og har efter henstand tilbøjelighed til mørkfarvning.

Den er meget modtagelig for kartoffelskimmel, men angives at være resistent mod almindelig skurv.

I det brokimmune sortiment af tidlige spisekartofler vil den kunne indgå som en brugelig hvidkødet sort.

Ulser Chieftain: Tiltrukket af Clarke, Irland, nedstamning ikke oplyst.

Væksten ret lav, nærmest opretvoksende. Stænglerne tykke, lysegrønne, lidt brunlige ved grunden med lige, svage vinger. Bladene temmelig store, ovalt tilspidsede, lysegrønne. Meget få blomsterstande. Blomsterfarve hvid til grågul.

Knoldene middelstore, ovale, ret ensartede. Huden hvid til gullighvid. Kødet hvidt. Middeligod smag, lidt melet og nogen tilbøjelighed til mørkfarvning. Den har ved første optagning givet det samme udbytte som Arran Pilot, medens den af brugbare knolde over 3 cm har givet det største udbytte af alle de prøvede sorter. Ved de to sidste optagninger har den givet et noget mindre udbytte.

Angives at være meget modtagelig for kartoffelskimmel.

Ulster Commerce: Tiltrukket af Clarke, Irland, nedstamning ikke opløst.

Væksten middel til ret høj, opstigende og lidt åben. Stænglerne rengrønne med svage til jævnt kraftige vinger. Bladene mørkegrønne, middelstore, ovalt tilspidsede. Den har kun meget få blomsterstande med hvidgule blomster.

Knoldene er middelstore, ovale til rundovale og meget ensartede. Huden hvid til lysegul. Kødet hvidt. Smagen middelgod, lidt melet og med tilbøjelighed til mørkfarvning. Den har ved alle tre optagninger givet mindre end Arran Pilot.

Ikke meget modtagelig for kartoffelskimmel.

Saskia: Tiltrukket af Dr. I. C. Dorst, Wageningen. Op-gives at nedstamme fra en krydsning mellem Rode Eersteling og Herald.

Middelhøj, ret tæt og opret vækst. Stænglerne er rengrønne med ret kraftige, oftest bugtede vinger. Bladene er grønne til mørkegrønne, middelstore, langovale til ovale og mere eller mindre tilspidsede. Blomsterstandene fåtallige med temmelig store, hvide til hvidgullige blomster, der har lysegule støvknapper.

Knoldene er middelstore, rundovale til ovale, næsten glatte. Hud og kød gult. Den minder meget om Primula i smag og udseende og har i forsøgene givet omtrent samme udbytte som denne ved alle tre optagninger. Af brugbare knolde over 3 cm endda lidt mere end Primula.

Den er meget modtagelig for kartoffelskimmel. Sorten omfattes af de hollandske regler for formering og handel med sorter og stammer.

Ulster Premier: Tiltrukket af Clarke, Irland, nedstamning ikke opløst.

Væksten er ret lav, tæt og opret. Stænglerne er kraftige, grønne til mørkegrønne med lige eller svagt bugtede vinger. Bladene er små til middelstore, ovale, og mørkegrønne glinsende. Blomsterstandene er meget fåtallige og kun med et lille antal blomster på ret lange stilke. Blomsterne er middelstore, hvide til gullighvide og med meget smalle, ret korte bægerblade.

Knoldene er middelstore, ensartede, langovale til lange og krumme. Huden er rødbroget og kødet hvidt. Smagen er god,

konsistens lidt melet. Den har svag tilbøjelighed til mørkfarvning. Ved alle tre optagninger har den givet mindre end Arran Pilot.

Noget modtagelig for kartoffelskimmel.

Sammendrag.

Beretningen omfatter resultaterne af forsøg med tidlige, brokimmune spisekartofler, og er en fortsættelse af forsøgene, omtalt i 445. beretning.

I forsøgene har deltaget 6 sorter med Primula som måleprøve. Af disse 6 er Primula og Saskia gulkødede, medens de øvrige, Arran Pilot, Ulster Chieftain, Ulster Commerce og Ulster Premier, er hvidkødede.

Arran Pilot har givet det største udbytte ved alle tre optagninger, men den bliver ret storknoldet. Særlig ved de to sidste optagninger har den givet mange store knolde over 5 cm. Smagen er middelgod. Den er lidt melet og har efter henstand tilbøjelighed til mørkfarvning. I det brokimmune sortiment af tidlige spisekartofler vil den kunne indgå som en brugelig hvidkødet sort.

Saskia har omtrent givet det samme udbytte som Primula og knoldene minder meget om denne i smag, konsistens og udseende.

De øvrige sorter, hvoraf Ulster Premier har givet det mindste udbytte, ligner en hel del hinanden i kvalitet. Dette gælder både smag og udseende og med hensyn til konsistens har de alle tilbøjelighed til at blive lidt melede.

I et forsøg med drivning i kold bæk er Primula og Arran Pilot sammenlignet med Webbs tidlige, Goldperle, Sydens Dronning og Bintje. Ingen af disse 4 sorter er brokimmune. Primula og Arran Pilot har været disse overlegne i udbytte.

Summary.

Variety trials with early cooking potatoes immune from the Wart disease. 1950—53.

Six varieties have been included in the trials, namely Primula and Saskia which both have yellow flesh and Arran Pilot, Ulster Chieftain, Ulster Commerce and Ulster Premier with white flesh. Primula has been regarded as a standard variety.

In order to get an expression for earliness the potatoes were lifted at three different dates, the first time was about July 1st, then 14 days later and finally at full maturity.

Arran Pilot gave the highest yield at all three dates of lifting but it produced quite a number of tubers of a diameter above 5 centimetres and showed a tendency to grow coarse. The cooking quality is medium and it is inclined to get dark after cooking.

Saskia yielded about the same as Primula, and the tubers of those two varieties are much alike and so is the cooking quality which is described as good.

The remaining three Ulster varieties, of which Ulster Premier gave the lowest yield of all, are very like each other both regarding taste, appearance and firmness after cooking, which is a little mealy.